

DOMOVINA

Izhaja vsaki petek v tednu. — Dopisi naj se izročijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 50 kr. temeljne pretisnine ter od vsake petit-vrste po 10 kr. za vsakokrat; za večje inserate, kakor tudi za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 50 kr., za četrto leta 80 kr., katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celji.

Delegacije.

I.

Naš skupni parlament, imenovan delegacije, se je 1. grudnia na Dunaju sešel. Z neko nestrpnostjo in boječnostjo gledali so avstrijski narodi bližajočim se delegacijam v oči. Poldrugo leto je minolo od zadnjega zasedanja, in v tem kratkem času dogodilo se je v svetovni politiki marsikaj, česar Avstro-Ogrska ni smela prezreti. Pa tudi notranje stvari tičoč se skupne države morajo se na tem mestu razpravljati in vsled tega je umevno, da se naša javnost morda bolj kot kdaj prej zanima za letošnje zasedanje.

Ako pa so razmere v našem totranskem parlamentu še vedno nezdrave in žalostne, ako nimajo naši zastopniki nobenega pravega uspeha zapisati, moramo reči, da sme naša skupna vlada vsaj na videz nekaj nasprotnega o sebi trditi.

Ne moremo pa na tem mestu naštevati na drobno vseh uspehov, katere je dosegla Goluchowskijska vlada na zunaj. V kratkem bodi omenjeno samo, da so vezi med trozvezo ne samo nezrahljane ostale, temveč postale v zadnjem času še bolj prijateljske. Z ozirom na zunanji mir je to sicer vesela vest, vprašanje pa je, je-li nam trozveza tudi v drugih ozirih take koristi, kakor trdi njeni govorniki.

Razmerje z Rusijo je istotako prijateljsko in vzajemno postopanje Avstro-Ogrske in Rusije v balkanskih vprašanjih je večkrat preprečilo preteči izbruh vojna med tamošnjimi državami. Obžalovati pa je, da je Avstro-Ogrska dopuščala znane grozovitosti bivšega kralja Milana, ki so pravi škandal za vso omikano Evropo. Dasi ne kaže vtikati se v čisto notranje razmere tuje države, vendar bi bili v omenjenem slučaju odločni koraki naše zunanje vlade povsem umestni. Toda Milan ima pri nas privržencev in zagovornikov, ki skrbijo zato, da ostanejo vse njegove lopovščine nekaznjene.

Če je mogel grof Goluchowski z zadovoljstvom kazati na svoje uspehe v vnanji politiki in jih deklamovati strmečemu svetu, zastajala mu je nekako beseda, ko se je oziral na splošne avstro-ogrške razmere. Z občudovanja vredno odkritosrčnostjo je razkrival vse rane in napake, ki so ovirale naš razvoj in napredek v gmočnem in moralnem pogledu.

Zato je pa potrebno, da se pri tej točki dalje pomudimo. Kar se tiče naše trgovinske politike, mora se reči, da smo daleč, daleč za drugimi državami. Toliko nedostatkov in hib nima morda nobena druga država izkazati kot Avstro-Ogrska. Dočim so drugi narodi tekmovali, da pridobijo za svoje domače pridelke kolikor mogoče veliko in dobrih odjemalcev v drugih delih sveta, dočim so s tem skrbeli za povzdigo domače obrti in za zboljšanje svojega gmočnega stanja, držala je Avstro-Ogrska roke križem. Zanemarjala je tako svoje lastne koristi in se izpostavljala celo nevarnosti, da zgubi svojo ulogo kot velesila. Zdaj, v edinstveni uri se je še le zdramila in uvidela, da ta pot ne pojde dalje. Na tistem se ozira po daljnem svetu, kje bi bilo kaj pridobiti, kam bi mogla napotiti svoje izdelke in poživiti nazadujočo obrt in trgovino.

Minister za vnanje posle hoče pomnožiti v to svrhu našo mornarico in število konzulov, ki naj bi odkrili in ogladili pot sledečim jim obrtnikom in trgovcem. V koliko se mu to posreči, pokazala bo prihodnost, od katere se grof Goluchowski mnogo nadeja.

Ker se vlada dosedaj v tem oziru ni skoro prav nič brigala, marveč je več ali manj proizvajajoče sloje prepuščala svoji usodi, morali so poslednji sami naše misliti in si daleč od svoje domovine — v tujem svetu — iskati sredstev za svoj in svojcev obstoj. Vsako leto zgrabi na tisoče in tisoče avstro-ogrskih podanikov za potni les napotujoč se s trebuhom za kruhom. Posledice tega izseljevanja občuti končno ven

dar-le tudi naša država in milo se stori bralcu, ko čita to ganljivo jadikovanje ministra Goluchowskega v izseljevanju.

Izseljevanje, pravi minister, je treba urediti. Iskati je sredstev, da se ali popolnoma ustavi ali vsaj zmanjša. Sprva smo ta pojav samo prezirali; ko pa je vedno in vedno naraščalo število izseljencev, skušali smo ga zabraniti administrativnim potom. Toda tudi to ni nič pomagalo. In danes vidimo, kako ostavlja leto za letom na tisoče delavnega ljudstva svoja rodna tla in hodi v tuji svet. Država ni mogla tega dosedaj zabranjevati, umela ni uporabiti pravih sredstev, ker ni hotela ali razumela vzrokov tega pojava poiskati. Stoprav sedaj, ko jej teče voda v grlo, jela se je spominjati in se zavedati svojih dolžnostij.

In čisto prav ima minister za vnanje posle, ko pravi, da so razlogi izseljevanja preobljudenje v nekaterih krajih, neugodne razmere za proizvodnjo, čisto pa tudi mamljenje brezvestnih agentov, ki trgujejo na ta način z ljudmi in se pri tem bogate, ne da bi se pozneje več brigali za usodo svojih žrtev.

Mnogo izseljencev se ugonobi že prvi čas, drugi se dokopajo po hudih bojih in trpljenju do kruha, večina izmed njih pa je na vsak način za staro domovino izgubljena, kajti če ne že starši, pa vsaj njihovi potomci spojijo se popolnoma z ljudstvom, med katerim živijo.

Temu zlu je tedaj treba priti v okom. Ako se že izseljujejo in provzročujejo domačemu proizvodstvu veliko škodo, mora se nastojati na to, da nam ti izseljenci pridobijo v svoji novi domovini novih trgov za našo obrt in trgovino. To bi bilo edino in porabno sredstvo za sedaj, seveda bi morali tu in onostranska vlada sami izseljevanje uravnati in nadzorovati ter povsem zatreti brezvestno počenje agentov. Izseljence bi bilo dalje v take kraje napotiti, kjer bi se mogli skupno naseljevati; s tem bi se preprečilo

LISTEK.

Človek obrača.

Povest. Ruski spisal J. N. Polevoj.

(Prevel Vetušekov.)

IV.

Zmedeni in preplašeni Duplov je brez kape zdirjal k vratom ograje, skočil hkratu z ženo na voz, zgrabil z drhtečima rokama vajeti ter pogljal rjavca v ves dir, zdaj natezaje vajeti, zdaj neusmiljeno udrihajoč ubogega konja s knutom.

Melanja Fedorovna je sedela molče, liki okamenela in docela brezčutna do vsega; Duplov nasprotno je bil tako prestrašen in zbežan, da ni vedel, kaj govori in kaj dela; bil je neprestano nemiren, vedno je mahal s knutom, natezal vajeti; in govoril je brez prenehljaja:

„Jeroškino gori! Oh, da bi le naše ne zgorelo! . . . Oh! Poslopja so tako na tesnem! . . . Nesreča ima dolge roke. . . Kašče bi bilo najbolj škoda! Pa tudi pisarne — skrinja je tam. . . O, Gospod! Usmili se nas grešnikov. . . In konj skega hleva tudi! Ali utegnejo šarca rešiti? . . .

Prizanesi, o Gospod! Pa skači vendar, skači, rjavi vrh! Vidiš, trebušnika — še leteti ne zna.“

In nekoliko knutov se je vsulo na ubogega, nedolžnega rjavca, kateri je od cerkvene ograje nepretrgano tekel, kolikor so ga mogle nesti njegove težke noge. . . Ali Duplovu je bilo še vse premalo! On bi hotel ono minuto, da bi bile njegovemu konju ter njemu samemu zrasle mogočne peruti, da bi bilo možno mahoma preleteti ono daljavo, ki je delila cerkev ter selo od Jeroškina. . . No samo pol vrste je še ostalo, že jima je zasmrdel dim v lice. že so postali slišni kriki pa šum, prihajajoči s pogorišča, a skozi drevje so bili celo vidni jeziki plamena, švigajoči iz kolobárjev dima.

„Pri nas gori, na našem dvoru!“ se je mahoma otrgalo iz ust Fedorovni, ko sta, pripeljavši se iz gozda, drvila po odkriti poljani proti Jeroškinu. „Otroci, otroci naši, Gospod!“

In uboga mati, pokrivši lice z rokama, je bridko, bridko plakala.

Duplov je zazrl plamen, ki je valovito plapolal na njegovem dvorišču ter lizal veliko kaščo. . . Samo hiša je stala še cela sredi plamena, katerega je veter gnal proti hišam in

prodajalnicam drugih trgovcev. Duplov je vse to videl, a je onemel ter se hipoma tako zmedel, da niti besede izgovoriti ni mogel. . . Celo vajeti in bič je izpustil iz rok, in njegova žena ga je morala namestiti ter jela priganjati upehanega rjavca, da bi čim preje dospela do svojih milih otrok.

A pri požaru je, kakor povsod, — gneča, neredno tekanje iz ene strani v drugo, kričanje ter vpitje, obči šum in hrup, vse pripravil ob pamet. . . Vsi kriče, vsi zapovedujejo, vsi šumijo in vsi skušajo rešiti, kar se da, dasitudi razvidijo, da ni mogoče ničesar rešiti, zato ker plamen razsaja s strašansko silo, zdaj se spenja kvišku, zdaj se razlije kot širok ognjen potok ter zažiga stavbe mahoma; kajti posušen les se vname kakor smodnik in gori liki baklja. . . Pokanje, žvižganje plamena, prasketanje podirajočih se streh, kriki in ječanja, jok otrok, tulenje in tarnanje žensk, katere so obdale požar blede, drhteče, s svetniki v rokah — vse to se zlija v nekaj splošen, nerazločen, grozenski ropot, kateri je sposoben zbegati človeka celo trde volje, vajenega vsakojakih neprimlik ter nesreč.

dosedanje raznarodovanje in nedostatek domoljublja. To bi pa nikakor ne bilo neizvedljivo delo, kajti izseljujejo se ponajveč kmetovalci in ti si iščejo v novih krajih zopet — le zemlje, ker druge obrti ne znajo.

Naša vlada je torej uvidela neprecenljivo škodo, katero trpi vsled vedno množčnega se izseljevanja. Uvidela pa je tudi, da more v bodoče to zaprečiti z drugačnimi sredstvi nego so upravne prepovedi ter obljubila storiti zato potrebne korake.

Za in proti.

Kakor po drugih deželah, tako se je vnel zadnja leta tudi na Slovenskem precej hud boj, čegar glavni namen je, povzdigniti slabo gmotno stanje naših poljedelcev. Vzrokov tej gospodarski bedi iskati je mej drugim v ogromnem uvaževanju inozemskih poljskih pridelkov, v enostranski določitvi tržnih cen na borzi po brezvestnih špekulantih ter v onemoglosti posameznih poljedelcev napram združenim gmotno jačjim kapitalistom. Te in druge nič manj važne okoliščine so torej izzvale mej poljedelci gibanje, katerega sigurno ne bo moči kmalu udušiti.

Kakor pa je obžalovati, da je prišlo do tega neveselega pojava, tako se mora isti pozdraviti kot nekaj začetek in priprava za preosnovo današnjega opešanega narodnega gospodarstva. Gibanje med zatiranimi poljedelci mora odpreti merodajnim činiteljem oči in jim povedati, da ne gre dalje zanemarjati tistega sloja, na katerem temelji vsaka umno urejena država.

Priznani agrarni politiki so uvideli, da tožbe in naporu posameznikov ne izdajo nič, da je marveč treba združenih močij, ako se hoče priti do nameravanega smotra. Z drugimi besedami, kmet-poljделец mora se v tem boju okleniti sebi ednakega — kmeta, mora skupno z njim in z drugimi stanovi nastopiti zoper skupnega sovražnika. Vsi za ednega, eden za vse, je njih geslo, katerega so se poprijeli tudi slovenski agrarci, to je poljedelci.

Da so tla pri nas Slovencih za gospodarsko združevanje ugodna in da je isto nujno potrebno, tega ne more pač nihče zanikati. Ako se pa vedno in povsod pri snovanju raznih gospodarskih zadrug in konzumnih društev upoštevajo dejanske potrebe in pogoji, in če tuintam ne vplivajo tudi druge nepotrebne okoliščine, o tem ne bomo govorili.

Zdi se pa nam, da ne smemo zamolčati, recimo splošne sodbe, da razne gospodarske zadruge in konzumna društva osnovana doslej na Kranjskem niso po veliki večini brez politične primesi, da se jih zlorablja v strankarske bratomorne boje.

Slovenci smo mal narod, razkosan v vsakem oziru. V naši zgodovini še žal ne najdemo nobenega dokaza, da bi se bili kedaj kakega velikega dela složno prijeli ali da bi bili vsaj pri pričetem skupno vztrajali do konca. Vedno in povsod se kaže kaka neprijetna vrzel. Ako pojde vedno tako naprej, kaka bo naša prihod-

nost, kaj bo n. pr. z najnovejšim našim gospodarskim gibanjem? Ako kje, treba je vsaj tu sloge in zopet le sloge. Brez te ne postanejo vse naše gospodarske zadruge in vsa konzumna društva, ki rasejo zadnji čas, kakor gobe po dežju, nikaka podpora našemu gospodarju, temveč mu bodo prej ali slej v moralno in gmotno škodo. Zadruge in konzumna društva, katerih glavni in edini namen ni, pomagati slovenskemu kmetu gmotno na noge in zabranjevati, da ne prihaja slovenski denar v tuje nam sovražne roke, ampak, ki se ali izrečno ali prikrito postavljajo iz čisto nepoštenih ozirrov v nasprotje z drugimi domačimi sloji in stanovi, take zadruge ozir. konzumna društva pomenijo za slovensko stvar dosedaj še nepreračunjeno nesrečo, ker mečejo med doslej složno živeče in skupno delujoče narodne kroge „jabolko razpora“, čegar posledice ne morejo nikakršne druge biti, kakor da se nam bodo še najprej tuji izsesalci posmehovali.

Misel združevanja dobila je pri nas realnih tal z ustanovitvijo posojilnic in hranilnic, ki so postale v marsikaterem pogledu za našega kmeta prava sreča in rešitev.

Ista misel pa se je jela širiti tudi na druge gospodarske stroke. To je vsekakor vesel pojav, da se je začel naš kmet malce samega sebe zavediti. In če bode raslo to navdušenje vedno bolj in bolj, in če bo naš gospodar tudi za druge nič manj važne ideje tako dovzeten, kakor je baje za konzumna društva, potem lahko vzkliknemo: v dvajsetem stoletju bomo Slovenci na svoji zemlji svoj gospod.

Nismo Bog ve kaki črnogledi, smelo pa trdimo, da duša našega kmeta ne vidi samo v gospodarskih zadrugah, najmanj pa v konzumnih društvih, svoje rešitve. Le predobro ve, da ga tišči še nekje drugod, kjer si pa niti z zadrugami, niti s konzumnimi društvi ne more pomagati. In če se tuintam zavzame za poslednje zdravilo, stori sigurno le iz obupnosti, kakor se oprijemlje potapljanec vsake slamice. Tudi razne zadruge mu ne izboljšajo korenito položaja, ako se ne odstranijo ob enem druge ovire in krivice, ki onemogočujejo sleherni trajni napredek.

Tudi spodnještajarski kmet boleha za istimi boleznimi, in njega teže ista bremena ter gloda na njegovem telesu isti črv, kakor na drugih kmetih-gospodarjih skoro cele Evrope.

Toda njega in sploh obmejnega kmeta zavira v napredku poleg splošnih gospodarskih sovražnikov še drugi, nič manj nevarni, narodni sovražnik. Kmet v obmejnih pokrajinah ima še težavnejši položaj, nego recimo na Kranjskem in zato je baš njemu treba vzajemnosti povsod in z vsemi stanovi.

Na Štajarskem nikakor ne kaže cepiti se v gospodarskem oziru, ker temu cepljenju sledil bi brezdvomno še politični razkol. In posledice? — mislimo si jih samo! „Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima,“ resnico tega reka doživeli bi i mi. Torej v lastnem taboru mir, zóbe ka žimo le sovragu, ki je še vedno močan in preširen.

Kaj hočemo s tem reči? Zadnji čas snujejo se tudi pri nas gospodarske zadruge in konzumna društva. Edni se jih vesele in so nanje ponosni, pričakujoč od njih moralne in gmotne koristi, drugi pa jim nasprotujejo in jih izpodkopavajo. Ne bomo trdili, da vodijo naši štajarske agrarce in socialne politike isti nazibi, kakor često njih kranjske sodruge, opozarjamo samo na rastočo nevoljo našega narodnega obrtništva. Že to dejstvo samo govori jasno, da se stavijo gotovi krogi z narodnimi trgovci in obrtniki v nasprotje, da morda nehoté provzročajo nesporazumljenje.

Kakor opetovano rečeno, bil bi nepopoljšljiv naroden greh, netiti ogenj, kjer si ga je najmanje želeli. Namen tem vrsticam je marveč ta, delovati na pomirjenje in slogo.

Slovenski trgovci in obrtniki ne morejo zanikati, da so gospodarske zadruge na Štajarskem velikega pomena in da imajo svojo prihodnost, ako odgovarjajo dejanskim potrebam in so osnovane na zdravi podlagi. Kot take ponajveč tudi ne škodujejo trgovskim koristim, kajti njih namen je z združenimi močmi doseči to, česar posamezen kmet ali trgovec (obrtnik) ne zmore.

Drugače je seveda s konzumnimi društvi, v krajih, kjer prevagujejo delavci-odjemalci, ali kjer se tujec masti ob slovenskih groših, so ista nedvomno umestna in potrebna za samosvojo. Kjer pa je v večini ali izključno kmečko ljudstvo in kjer so nastanjeni domači trgovci (obrtniki), — dandanes skoro povsod s tekmeči svoje stroke — tam pa so naravnost rečeno, nepotrebna, tam škodujeno z ozirom na splošnost.

Vsled medsebojnega tekmovanja so dandanes cene že tako nizke, da jih niti konzumna društva za dolgo ne morejo še nižje postaviti. In recimo, da se jim to posreči, ima li to kako korist za kmeta? Mislim, da ne. Naš kmet že sedaj preveč živi ob kupilih, kaj pa bode, ako bo mogel še ceneje kupovati živila in prodajati tudi ceneje svoje pridelke. Posledica bo bržčas ta, da se odvadi svoji dosedanji hrani, da bode manj domačih živil pripravljal in gmotno lezel rakovo pot, dokler mu ne zmanjka tal. Dokazov zato je le preveč najti. Iz tega sledi, da je treba s konzumnimi društvi jako previdno postopati, na vsak način jih pa kolikor mogoče od kmetov gospodarjev odstranjevati, ker jim prej škodujejo nego koristijo.

Poleg tega pa so še v političnem oziru iskra, ki utegne zapaliti velik ogenj in ob katerem se opeko lahko tisti, ki so ga zanetili. Torej: videant consules!

Avstro-ogrska monarhija in evropski mir.

Naš minister zunanjih zadev grof Goluchowski je obrazložil dne 2. t. m. pred ogrsko delegacijo splošne razmerje ob koncu leta v Evropi, s posebnim ozirom na razmerje, ki vlada v Avstriji napram sosednjim državam.

„Otročiči! Cev sem dajte! Na hišno streho brizgajte vodo!“ vpije uradnik na kmete, ki so obstopili brizgalnico, pripeljano iz sosednjega sela.

„Kaj pomaga brizgalnica, ako vode ni!“ kričali mu so. „Iz vodnjaka so vso izvlekli! Na reko so se odpeljali!“

„Brž vlecimo iz hiše kar se da . . . pohištvo,“ je zapovedoval Vavila. „Kar je v podstrešju, je že zgubljeno — tam je že streha jela goreti. . . Le tukaj ven!“

In kakih deset ljudij, brezmiselnih in ne-spametno tekajočih sem in tja, vlačijo divane, meče iz okenj naslanjače in blazine, iznaša krožnike ter skleda, nekdo je utaknil pod pazduho samovar in škornje, sam Vavila prinese petrolejko ter uteži stenske ure.

Duplov, prihitevši na krilce, kar plane v sredino te skupine rešilcev, polnorih vsled nemira ter razburjenja.

„Fantje,“ kriči ves zasoplen od dima „fantje!“ „Po skrinjo v pisarno! Skrinjo mi rešite! Dobro vas bom plačal.“

„Smo poskušali odtrgati!“ mu kriče. „Pa je tako močno k podu pritrjena . . . S sekirami smo sekali — nič noče jenjati. . .“

Vsekakor zdrvi v pisarno ter se gnetejo pri durih — in takoj planejo nazaj: skozi razbito okno že šviga plamen, kateri se začena prijemati doma.

„Ne. Kaj še! Poskusi sam! Tu je lastna koža dražja od denarjev.“

Duplov zares poskusi sam prodreti v pisarno; ali ne dospe do skrinje ter zbeži na vse kriplje nazaj: vso okno že gori in plameni jeziki švigajo v sobo.

„Dom se je vnel — glej, glej. . . Veter se je obrnil!“ čuje se v tolpi. „Od sela se je obrnil! A Duplovski dvor je ves v ognju. . .“

„Oh, Bog nam pomagaj. . . Usmili se nas,“ vpijejo ter molijo ženske s svetniki v rokah, zdaj križaje se, zdaj priklanjaje se do zemlje.

Med tem začne dom goreti z one strani, ki je obrnjena k žitnicam, kateri sta že zdavno v plamenu. Plamen se polasti hišne strehe in se razprostira proti podstrešni sobi. Vsaka pomoč je zaman; nikdo več ne sili v dom, prenapolnjen z dimom. . . Celo kupi rešenega blaga jamejo tleti ter se dimiti.

Duplov stoji brez suknje, raztrgan, poten in popolnoma zmešan na ulici proti svojemu

domu ter strmi v besneči element. Celo ravnodušno poslušajo to, kar govore okrog njega v tolpi.

„Vidiš, kako poka! Poglej! Kmalu bo jela goreti podstrešna izba. . .“

Naenkrat se v tolpi, obkoljajoči Duplova, razlegne tako strašansko, dušo presunljivo vpitje, da se vsi nehote zganejo in ozrejo. Melanja Fedorovna, gologlava, razkušana, nepoznana od straha, do cela izkaženega obraza, plane k možu kot blazna in oklenivši se ga z obema rokama, kriči z divjim besnim glasom:

„Peterček je v podstrešju. Peterček gori. . . Paranka je ravnokar priznala, da ga je pozabila v zibelki. . . Oh! Rešite. . . Rešite ga. . .“

In ona je brez čustev, onesveščena teletnila na zemljo k moževim nogam, sredi občega straha in odrevenja.

„Bog je dal — Bog je vzel!“ momlja povsem brezvesten in skoro ravnodušno Duplov, križaje se.

On domneva, da je Peterček že zgorel, da so mu prišli praviti o tem.

No v tolpi nastane nekako živahno gibanje. Po prvem strahu so vsi izpregovorili hkratu, vsi zavpili.

In grof Goluchowski je s sedanjimi odnosaji popolnoma zadovoljen ter zahteva tudi od nas državljanov, da smo — zadovoljni.

Posebno idealno pa je miniter hvalil trozvezo; no, saj je ista vendar delo pokojnega Bismarcka, kateri je imel pri sklepanju trozveze v mislih — Nemčijo, povečano in ojačeno. Ker je tedaj Bismarck povdarjal, da je Nemčiji le dobrodošlo, ako se Avstrija in Rusija sporazu mete, omenjal je tudi grof Goluchowski, da takšno sporazumljenje obstoji.

Kako pa deluje v resnici naša vlada in njeni podrejeni organi za trajno sporazumljenje z Rusijo, imamo zgled v kranjskem deželnem predsedniku, ki je pri predlogu naj bi se ruščina uvedla v ljubljansko realko kot učni predmet, bahato vzkliknil: „Hvala Bogu, ruščine še ne potrebujemo!“ Tudi njegova prepoved gledé učenja ruščine v privatnih krogih izraža posebno naklonjenost ruski zvezi.

Pa tudi na Ruskem morajo občutiti vso prijaznost, ki se goji pri naši vladi zanj, ko smejo nemški listi v Avstriji zasmehovati ruske naprave in rusko vlado, dočim je prišla iz Dunaja v Petrograd želja, naj se rusko časnikarstvo ne zavzema za avstrijske Slovence, naj se sploh ne vmešava v avstrijske zadeve. To so najnovejše zahteve, da se vzdrži prijateljstvo...

Kako občutne živce imajo naši državni organi za nemškega cesarja Viljema II., pokazal nam je celjski državni pravdnik, ki je zasledil v našem resničnem poročilu o postopanju nemškega cesarja — žaljenje tujega veličanstva. Rusko veličanstvo pa je menda predaleč, da bi ga doseglo pisarenje nemških listov. Pač, tudi za Rusijo se je zavzelo zadnje dni tržaško državno pravdnitvo ter zaplenilo v ondotnem časniku „Novi list“ gospodarki članek „V Rusijo“! v katerem spisu se je razmotrivala le prednost gospodarskega zblíževanja z Rusijo ter se kazalo, koliko ugodnejše za Slovence bi bilo izseljevanje v Rusijo, kakor pa v Ameriko. Priporočalo se je Slovencem istočasno tudi učenje ruskega jezika, in to bi menda skalilo — evropski mir.

„Nad vsemi vršiči vlada — mir.“

Po hvalisanju grofa Goluchowskega je naj večja sreča za Avstrijo, da ima za svojo zaveznico Italijo in Nemčijo. Razumno: V Italiji nima Avstrija ničesar zgubiti, ker ji je že itak vse pustila, kar je imela tam doli na jugu. Pridobiti pa ima veliko! Vsako leto tisoče in tisoče lačnih laških delavcev, ki pridejo spomladi izpodjedat domačim delavcem kruh, požrejo nam množice koristnih pticic, in domačih mačk in druge golazni, kakršnih ne znajo prebavljati želodci domačinov, in katere bi se znale končno le preveč zarediti. Italijanski delavci so tedaj med ljudmi isto, kar so kanje med pticami. Ko nam še moralno pokvarijo našo mladino, odjadrajo v jeseni v „solčno“ Italijo z našim denarjem. Včasih pa še napravijo bolj priprosto: polegajo več mesecev na naše stroške po javnih bolnišnicah; od pošljejo prihranjeni denar naprej domov ter se

pustijo lepo na avstrijske stroške peljati v domovino. V obmejnih deželah krepko podpirajo nakane svojih neodrešenih bratov, n. pr. po celem Primorju, dajejo duševna navodila — šestokrat tudi kraljeve lire — za italijansko propagando. Doma pa gojijo tako cvetoče razbojništvo, pone verjenja in moralno propalost, da mora biti Avstrija res ponosna na svojo zaveznico.

Tudi zveza z Nemčijo prinaša Avstriji podobnih koristij. Avstrija je preplavljena s pruskimi naseljenci, ki imajo odločilno besedo med avstrijskimi Nemci. Od tukaj se grdi v pruskih listih avstrijska vlada, niti pred samo krono ne obstojijo. Podprti na nemško zvezo delajo naši prusofili velikonemško politiko, dvoglavi cesarski orel jim je povsod na poti. Le v svesti obstoječe zveze drznejo se nemški poslanci groziti Avstriji s — pruskimi topovi. Dobrodošla je ta zveza tudi prusofilskim poslancem, da skličejo protestne shode zoper Avstrijo na pruskih tleh, ako jih hoče avstrijska vlada „motiti“. Iz Nemčije pošiljajo razni Momeni avstrijskim Nemcem naročila, kako naj s cepci ukrotijo Čeha.

Avstrija nasprotno uživa na Nemškem to prednost, da izganjajo od tam trumoma avstrijske naseljence slovanske narodnosti kot — državi nadležne ljudi. Kaj tacega se avstrijskemu državljanu ne pripeti na Turškem, niti v Afriki ali v Ameriki, toda Nemčiji ne sme grof Goluchowski ničesar očitati, ker je vendar — zvesta zaveznica Avstriji.

Takim načinom seveda vlada mir, ako drugje ne, pa med zunanjimi ministri Avstrije, Nemčije in Italije.

Tudi na Balkanu vlada po ministrovem zatrdilu idealen mir. Če Turki koljejo armenske kristjane, če Milan strelja in, zapira ugledne državljane, to še vendar ne more kaliti miru. Srbske nemire opravičuje grof Goluchowski s tem, da so to le „notranje prikazni bolezni, katere se mora opazovati skoraj pri vseh mladih državah“. A Milan je dober kirurg, tudi sin Aleksander bo razumel zdraviti to bolezen. Recept je Milan že znašel v najnovejših obsodbah.

Da na Turškem ne gre vse gladko po sultanovi volji, „to je v zvezi z globoko ukoreninjenimi nerednostmi organizacije tam doli“. Sicer pa gotovo nima Turčija boljšega in bolj nesebičnega prijatelja, kakor ji je Avstro Ogrska, ker se baje obojestranske koristi Avstrije često srečavajo s turškimi. Interesi avstrijske vlade so odiranje Slovanov, a tudi Turška zasleduje edne cilje pri neturških narodnostih. O, srečna Turčija, srečna Avstrija, katerih interesi se tako harmonično krijejo!

Končni dokaz o dobrem razmerju Avstrije z zunanjimi državami je tudi to, da stoji Avstrija z Angleško v razmerju „starega, neskajljenega prijateljstva“. To se je zdelo grofu Goluchowskemu še menda posebno važno povdarjati zato, ker so se baš sedaj skoraj vse ostale države z zaničevanjem obrnile od one Angleške, ki je začela samovoljno vojno s svobodoljubnimi Buri, da si

priropa zopet nekaj novega bogastva na stroške krvi nedolžnih.

Iz ministrovega poročila razvidimo, da se nam od zunaj ni ničesar bati, za notranjo nezadovoljnost pa itak imamo na razpolaganje: naglo sodbo, vojake in orožnike. „Mir ljudem na zemlji!“

Celjske novice.

(Okrajni zastop celjski) ima v ponedeljek 11. t. m. plenarno sejo. Opozarjajo se še enkrat cenjeni gospodje odborniki, da se je polnoštevilno udeležje, ker je na dnevnem redu volitev odbora. Prostor: Dvorana porotnega sodišča na okrožnem sodišču v Celju.

(Okrajni zastop celjski) ima svojo redno skupščino v četrtek dne 14. grudnia 1899. dopoldne ob 9. v sejni dvorani posojilnice v „Narodnem domu“ s sledečim dnevnim redom: 1. Odobrenje zapisnika skupščine z dne 26. junija 1899, št. 453; 2. sestava proračuna za l. 1900; 3. volitev 3 gg. revizorjev za letni račun 1899; 4. prošnje občin za pobiranje več kot 20% doklad na neposredni in več kot 15% na posredni davek; 5. poročilo okrajnega odbora o izvršitvi nove okrajne ceste Teharje-Lubečno; 6. poročilo okrajnega odbora o izvršitvi nove okrajne ceste Medlog-Lopata; 7. predlog okrajnega odbora, da se dovoli za zidarsko šolo v Vojniku, ali na Lubečnem letna podpora 100 gld.; 8. odobrenje posadnega pisma županstva trg Žalec; 9. razdelitev okraja v zadevi nadzorovanja živinoreje v okrožja ter imenovanje okrožnih načelnikov in njihovih namestnikov; 10. dopis dež. odbora z dne 4. oktobra 1899, št. 41091 v zadevi podpor krajnim ubožnim zalogam; 11. proti predlogi in nasveti. Gg. okrajni zastopniki, vabijo se, da se polnoštevilno udeležje te skupščine.

(„Ilustrovani narodni koledar za l. 1900“ — konfiskovan.) Celjsko državno pravdnitvo nam je zaplenilo ves naklad „Ilustrovanega narodnega koledarja za l. 1900“. Moč pravice je vzela pesem „Slovencem za novo leto 1900“ ter del opisa „Celjske slavnosti“. Priredila se bo takoj druga izdaja. Ker ne smemo za sedaj ničesar pisati v tej zadevi, prosimo naše čitatelje, da potrpijo, dokler ne pride zadeva pred državno zbornico, kar se vsekakor že zgodi ta teden. Potem pa prinesemo obširno interpelacijo doslovno, da slovensko občinstvo zve, kako postopa proti nam državna oblast.

(Mesto venca na grob g. Perdana v Ljubljani) podaril je blag. g. Peter Majdič, posestnik paromlina v Celju, 10 gld. „Dijaški kuhinji“ v Celju, za kar mu izreka vodstvo najsrčnejšo zahvalo.

(Nov pevski zbor!) „Delavsko podporno društvo v Celju“ si snuje svoj pevski zbor. Prva vaja bo v soboto, dne 9. t. m. zvečer ob 8. uri v društvenih prostorih v Kovaški ulici. Za spretnege pevovodjo je že priskrbljeno. Vsi udje omenjenega društva, ki imajo smisel za petje se vabijo, da pridejo zanesljivo k prvi poskušnji!

„Rešiti se mora! Dete gori! Bratci, ne pogubite nedolžne duše! Bratci! Kdo si upa? Dobri ljudje, rešite!“

„Sedaj je že prepozno — glej, podstrešje je v ognju!“ odgovarjali so boječi glasovi. „Jaz se ne upam! Jaz tudi ne! Bog mu daj večni mir.“

Ali iz razburkane, mnogoglasne gneče se pririne bos, dolg kmetič, v razcapanem balahončku ter v stari na stran potisnjeni kapici.

„Hentaj, bratci! ...“ kriči isti. „Dvojne smrti ni, a eni pa ne ujdeš!“

In naenkrat glasno zapove ljudem:

„Pomagajte mi splezati na streho! No, hitro! Prinesite žrdi, deske, lestvo mi dajte!“

Brž so mu vsi pokorni. Vsi mu hite pomagat. . . Prineso od nekdaj žrdi, dve deski ter kavelj od vedra. . . Premagavši strašno, neprenosljivo vročino, pomaga mu deset mož z drogi kvišku. . . On leze, pleže kakor maček. Že je na strehi; toda vsi njegovi pomagači niso vztrajali — pometali so žrdi ter deske, in se razpršili na vse kraje. . . A kmetič je prikril s kapico lice od isker in dima, in s strehe zlezal v okno podstrešne ibe. . . Samo njega so videli!

Kolobarji dima so mahoma prepregli vso podstrešje. Vsa tolpa se je liki eden človek odkrila. Vsi so se pričeli križati ter zamrli v pričakovanju.

Nastal je grozen, neopisen trenotek. Vse je nehalo sopsti. Glasu ni bilo.

Slišuo je bilo zgolj žvižganje, prasketanje ter sičanje plemena.

„Bog daj večni mir in pokoj njegovi duši,“ je hitelo izviti se iz mnogih ust; in mahoma se je razdal eden obči krik — krik začudenja, krik drhteče zavzetosti in pridruženega strahu. V kolobarjih dima se je brzo prikazal kmetič, se zviljal sem in tja po strehi ter naenkrat skočil doli. . .

Vsi se mu kriče in vpije prihiteli nasproti, da ga objamejo ter se spustijo k njegovim nogam. A on je bil že vstal in šepaje šel sam k tolpi od gorečega doma. Brada ter lasje na glavi so bili opaljeni; srajca pa balahon sta še tlela na dveh mestih; nogi sta bili silno ožgani — no izpod pazduhe njegovega balahona je molela rdeča srajčica in so brcale otročje nožice.

Kmetiča so obkrožili, grlili ter poljubovali ga drug za drugim, ne meneč se za to, da je vse njegovo obličje bilo črno od dima ter saj. Peterčka so mu vzeli iz za pazduhe, zanesli ga Fedorovni, katera se je med tem prebudila in zavedla. Bože! Kaka radost je bila to, kako veselje, ko je, smeje se in plakaje, objela svoje drago dete, ga poljubovala, ihteč obsipala z laskavimi ter nežnimi imeni. Taki prizori se ne dajo popisati. Veselje materino je ganilo i ostale: vsi naokoli so se takisto razjokali ter smejali, in se rinili laskati Peterčku, kateri se je stiskal k materi in zrl okoli s široko odprtimi, prestrašenimi očmi.

Ko se je prvo veselje poleglo, in se je srečna mati spomnila onega, ki jej je vrnil to veliko srečo, — hotela je videti, zahvaliti svojega dobrotnika. Toda o njem ni bilo ne sluha ne duha. . . Iskali so ga, klicali, povpraševali za njim; no niso ga našli. Kmetič je zginil, kot bi se bil v zemljo pogreznil.

(Konec prihodnjič.)

(Vabilo na občni zbor.) Podporno društvo c. kr. sam. gimnazijskih razredov v Celju, ima svoj občni zbor dne 16. decembra ob 2. uri pop. v Šolski ulici št. 21. P. n. častiti udje so vabljeni k obilini udeležbi.

(„Tat v mlinu“, ali „Slovenec in Nemec“.) To udomačeno burko s petjem nam je priredilo pretečeno nedeljo zvečer naše vrlo „Pevsko društvo“ s svojimi deletanti v „Narodnem domu“. Tako natlačene velike naše dvorane še menda nismo imeli od otvoritvene slavnosti. Kaj je privabilo toliko občinstva? Skoraj gotovo naslov „burka“, kajti nasmejali so se to pot za par desetic dovolj tudi takšni, ki sicer nimajo dosti smisla za gledališčno umetnost. Igra pa je morala tudi še posebno prijati našemu „narodnemu“ žensstvu, saj se je igralo tako, kakor se navadno v naših narodnih obiteljih vodi konverzacija: za edno slovensko besedo sledijo najmanj tri — nemške. Da je igra vkljub temu vsestransko jako dobro uspela, zahvaliti imamo le nad vse spretno igralce in igralke, ki so se pod vodstvom našega gledališčenega „intendanta in režiserja“ — mojstersko izvežbali v svojih ulogah. Glavna uloga, bi rekli, je bila zopet v rokah g. Perdana, kateri je bil nedosežen original Žida Arona Maušla. Ču dimo se, od kod si je pridobil predstavljalec toliko in tako istinitih nazornosti o govorici, kretanju, noši in o vseh podrobnih navadah in razvadah, kakršne si je mogoče utisniti le po večletnem bivanju med poljskimi Židi. G. Perdan je bil v svoji vlogi z edno besedo nedosežen med diletanti in tudi neprekosljiv med igralci po poklicu. Istotako obširne in težavne vloge pa so imeli tudi mlinarjev hlapec Nemec Jurček (g. Rafko Salmič), mlinar Tomaž (g. B.), mlinarjeva hči Katrica (gospica Meta Baševa), Javornikov študent (g. dr. Vlad. Ravnihar), graščinski oskrbnik (g. Miha Korošec), mlinarjeva hišna Nemka Ančka (gospa dr. Karlovšekova), oskrbnikova dekla Doroteja (gospica Vrečerjeva) in „strogi gospod korporal“ (gospod dr. Karlovšek). Posebno gosp. Salmič je bil to pot v „svojem elementu“. Redek je igralec, ki bi umel tako spretno združevati naivnost in lisičjo prekanjenost, kakor se je to med celo igro izborno posrečilo g. Salmiču. Pri tem mu je bilo kretanje tako komično, gorjansko nemško narečje tako pristno, da se boljše pogodnega misliti ni mogoče. No, njegov pogled pa že itak more zbuditi smeh najresnejšemu človeku. O predstavljalcu mlinarja Tomaža nam ni treba besed tratiti; isti si je s svojim prvim nastopom na našem odru pridobil trajno veljavo za svoj gledališni talent. Gospica Baševa je bila nad vse ljubka Katrica, tako, da se nismo prav nič čudili, da bi bil Javornikov študent v njeni bližini vkljub svoji lakoti kmalu pozabil na sir in kruh. Gospica Baševa, kakor g. dr. Ravnihar sta istotako znana vrla igralca. Nov pa je bil v obširni vlogi g. Korošec, kot nesrečni zaljubljenec in snubač brhke Katrice, gizdalin in zločinski zaveznik Maušla. Igral je g. Korošec svojo vlogo jako dobro. Pohvalno moramo pa tudi omeniti vrline gospe dr. Karlovšekove ter gospice Vrečerjeve, katerih zadnja ni le spretno igrala, temuč nas naravnost očarala s svojim ljubkim umetniško izurjenim glasom v mičnem dvospevu z g. Salmičem. Desetnik (g. dr. Karlovšek) je igral isto tako hvalevredno, le dejanski resnici je premalo ugajala njegova vloga, da bi imel desetnik kar zločince loviti, obdelavati, potem pa — spustiti. Temu pa seveda ni kriv igralec, ki je bil, kakor smo rekli, popolnoma na svojem mestu, to je edna pomanjkljivost igre, katerih je še par, pa so jih spretni igralci večinoma pokrili. — Pri tej priliki pa tudi ne smemo pozabiti, da je celjska narodna godba s svojim vrlim kapelnikom g. Korunom, jako veliko pripomogla prijetni zabavi in splošnemu oduševljenju. Želeli bi le, da bi se igralo manj nemških, pa več slovenskih n. pr. čeških, hrvaških komadov. Z „Wörtherseewalzerjem“ otvarjati narodno zabavo, se nam nič ne zdi preveč — narodno.

(V varstvo celjske policije) je predložilo magistratno vodstvo mestnemu svetu posebno spomenico. V isti se zahteva od policajev, da morajo še — strožje nastopati v službi ter vselej nastopiti z aretiranjem, predno se „oskruni“ ugled policista. Zadnji žalostni dogodki baje to zahtevajo. Po našem mnenju so taki žalostni

dogodki obsodbe policistov Kunsta in Urcha, ki sta surovo postopala napram nedolžni gospici Žimnjakovi ter prodajalki Zakotnik — tedaj v obeh slučajih napram — slabotnim ženskam. Po magistratnem mnenju bi bila menda morala policista obe ženski, ko sta nji nasuvala, še aretirati, da bi ne bilo prišlo do tožbe in obsodbe policistov. Podržavite nam policijo!

(Prozorni nameni!) Usoda učitelja Gostinčarja še vedno ni dognana. Zato pa nemški listič v Celju ne preneha z natolcevanjem in grdenjem osebe, katera ne more pred sodnim izrekom ničesar storiti v svojo obrambo. Hudoželjno pregreva laži in izmišljotine, katere so že po zdravi človeški pameti in s popravki ovržene. V dokaz, da je zmožen g. Gostinčar natvezanega mu hudodelstva, prinaša omenjeni listič fantastično izmišljotino, da je g. Gostinčar kot kolesar že enkrat pozneje grozil z revolverjem napadajočemu ga — psu. Ako prinašajo tolpo poličnih tolovajev na čelu ji obstreljenega Pollanetza v isto vrednostno vrsto z napadajočim psom, potem imajo seveda dognane dokaze. Namen podlemu obrekovanju v „vahtarci“ pa je dovolj prozoren. Vplivati hočejo s svojo umazano pisarijo na javnost ter na — sodišče, da bi že a priori se smatralo g. Gostinčarja za krivca. Mi smo pisali svojedobno o g. Bovhi reči, predno je izreklo sodišče svoj oprostilni izrek. Dasi se je naša pisava pokazala pri obravnavi kot resnična, nas je vendar poprej državno pravdnitvo zalepilo. Nasprotni listič pa ne le da se nič ne ozira na dokazano ali nedokazano krivdo, piše cele kriminalne romane svojim lahkovernim čitateljem. Zadnjič smo prinesli interpelacijo poslancaviteza pl. Berkasa na pravosodnega ministra, naj štiti sodnike slovenske narodnosti pred napadi nemških zakonitih listov. Toda že v predzadnji številki sumniči „vahtarca“ zopet razsodbo sodnega tajnika Erhatiča v zadevi policista Urcha in „čorbarja“ Gollitscha tako neprikrito, da smo — strmeli. Ni nam treba ugibati, kaj bi se zgodilo našemu listu, ko bi na enak način kritikoval razsodbo nemškega sodnika.

(Miklavžev večer.) To vam je bil praznik veselja za naše otročiče zvečer dne 5. t. m. v „Narodnem domu“. Že so drhtela strahu drobna srčica, ko začnejo med žveplenim plamenom (kateri pa bi bil z ozirom na dvorano popolnoma lahko izostal) skakati iz podzemeljske votline rudeči in črni vragovi z groznim tuljenjem in ropotanjem verig. Ta strah pa prežene veličastna in milobna prikazen Miklavža (g. Salmič), ki je priplaval iz oblakov, in njegovih dveh pesternih krilatcev (gospici Toševa in Pavla Miklavčeva). Po lepem nagovoru je začel otroke obdarjati.

(Na Miklavževem večeru) se je po neljubi pomoti na nepravi naslov oddal zavoj z dragocenim demantnim prstanom. Prosi se, da se izvoli dotični zavoj upravnitvu „Domovine“ oddati.

(Za pouk v godbi na godala in pihala) se začne 15. decembra 1899. v „Narodni čitalnici“ v Celju poseben tečaj. Kdor želi udeležiti se tega pouka, naj se oglasi kakor hitro mogoče pri odboru čitalnice ali pri kapelniku godbe g. Fr. Korunu v „Narodnem domu“ v Celju.

(Onemogla maščevalnost!) Odvetnik Jabor-negg (Javornik) je predlagal v zadnji seji mestnega sveta, naj se odpravijo takozvane kramarije po vežah. Od kod neki nakrat tolika neprijaznost napram ubogim razprodajalkam? Nagibi so zopet iskati v politični strasti, kakor je temu sploh pri vseh ukrepih in nasvetih v zbornici celjskih očetov. Slovenska kramarica Zakotnik, katera ima v treh ali štirih vežah v Celju svoje razprodajalnice, imela je toliko poguma, da je tožila celjskega policista Urcha ter celjskega „meščana“ čorbarja Gollitscha. Oba sta dobila za surovo postopanje primerno plačilo. Da se nad slabotno žensko maščuje, stavi je omenjeni odvetnik predlog na odpravo vežnih kramarij. In priznanih nežnih čutilih mestnega magistrata je prav lahko mogoče, da uničijo nedolžno osebo.

(Nemščina celjske policije) ima pač zelo malo sorodnega z jezikom Schillerja. To smo poslušali pri zadnji sodni obravnavi policista Urcha in tovariša. Po naši sodbi se nagiba nemško-narečje celjske policije nekako že bolj — burškemu jeziku. Izraze kakor: „hot einen grossen Aug kobt“, „hot hin gongan“ itd. smo zaman

primerjali z živimi germanskimi narečji v Evropi. Že je ednemu policistu nehote ušla materina slovenska beseda, a hitro se je spomnil, da mora biti v mestni službi. — Nemec, če tudi mu pokajo čeljusti nad okornimi nemškimi glasovi.

Spodnje-štajarske novice.

(Duhovniške premembe.) Č. g. Ivan Vreže, je imenovan stalnim profesorjem na mariborskem učiteljskem. Umrli je pri Sv. Ani na Ajgnu župnik J. Slavič. R. i. p.

(Osebnosti.) Sodni pristav v Slov. Bistrici Ludovik Wenedikter, je imenovan sodnim tajnikom pri okrož. sodišču v Mariboru; sodni pristav v Laškem trgu Hubert Wagner, je pa imenovan okrajnim sodnikom za Šmarje pri Jelšah. Avskultantom v področju graškega nad-sodišča sta imenovana gg. Jos. Valentin in Jurij Červar.

(Imenovanje.) Stalnim finančnim koncipistom v 10. činovnem redu je imenovan g. dr. Valentin Kermavner.

(Učiteljske premembe.) Nadučiteljem na novi šulferajnski šoli v Poberšu pri Mariboru je imenovan Tomaž Wernitznigg iz Šmohorja na Koroškem, učiteljem za isto šolo pa sta imenovana Friderik Klauscher iz Trautmansdorfa in Ignacij Löschnigg iz Brežic. V Št. Ilju v Slov. goricah je imenovan učiteljem Leopold Viher od Sv. Jakoba v Slov. goricah.

(Popolniti so učiteljske službe.) Pri Sv. Duhu v Ločah služba nadučitelja in ednega učitelja, na štirirazredni šoli na Ponikvi služba učitelja, na triirazrednici na Zidanem mostu služba učitelja, na dvorazrednici v Ljubojah pri Celju služba učitelja ozir. učiteljica.

(V Žalcu) priredé v petek na praznik Marijinega spočetja 8. t. m. veliko tombolo z mnogovrstnimi lepimi dobitki.

(Iz Zgornje Savinske doline.) „Domovina“ št. 47. prinesla je na strani 373 novico „iz Zgornje Savinske doline“: „Načelnikom konzumnega društva na Rečici . . .“

Z ozirom na §. 19. tiskovnega zakona terjam, da prihodnja št. „Domovine“ prinese na ravno tistem mestu t. j. pri oddelku: „Spodnje-štajarske novice“ sledeči popravek dobesedno:

Zlobna laž je, da je bil č. g. Jože Ulčnik 12. novembra t. l. izvoljen načelnikom konzumnega društva na Rečici; res je le, da na Rečici ni konzumnega društva ampak „Kmetijsko društvo“, katero pa dne 12. novembra t. l. ni imelo nikakoršne volitve; iz ravno tega razloga je tudi debela laž da je bil istega dne Jaka Kitak, župnik v Šmartnu, izvoljen prvim odbornikom. S spoštovanjem

Jože Ulčnik
župnik

Rečica dne 30. novembra 1899.

Radi ustrežemo gorenjemu popravku in obžalujemo, da nas je brezvestni dopisnik mistificiral. Težko je pri današnjih razmerah uredovati list, a še težje in grenkeje nam delo provzročajo taki dopisi in neresnična poročila.

(Čitalnica pri Sv. Jederti nad Laškem) izreka iskreno zahvalo slavni „Slov. Matici“ in „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani za darovane knjige.

(V Pišecah) priredi ondotno bralno društvo v nedeljo dne 10. t. m. gospodarsko poučni shod. Predaval bo potovalni učitelj g. Belé o umni vinoreji s posebnim ozirom na grozdno plesnobo. Predavanje se vrši v šoli po večernicah.

(Kat. pol. društvo za kozjanski okraj) zborovalo bo prihodnjo nedeljo dne 10. decembra t. l. ob 3. uri popoldne v Lesični pod Pilštanjem v prostorih Franca Poznič, gostilničarja. Spored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Naš politični položaj. 3. Govor g. Ivan Kač-a o združnem življenju. 4. Vpisovanje novih udov. — Drugi dan dne 11. t. m. v ponedeljek pa je z istim sporedom shod pri Sv. Vidu na Planini pri g. Kralju ob 9. uri dopoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

(V Lisični pod Pilštanjem) mislijo ustanoviti konzumno društvo. Mi odločno obsojamo bojkot naših narodnih trgovcev, kakor so Supančič, Schmidt na Pilštanju in Elsbacher in Druškovič v Kozjem. Ako že želijo ustanoviti v kozjanskem okraju tako društvo, naj se ustanovi

kje blizu Planine, ker so nam ondotni trgovci dobro znani. Tam baje bolj prusaško-luteranski duh veje.

(Šmarje pri Jelšah.) Minister Kindinger zopet izziva. Dosedanji okrajni sodnik g. dr. Jurij Krištof, je premeščen v Železno Kapljo na Koroškem. Mesto njega je imenovan tukajšnjim okr. sodnikom Hubert Wagner, dosedaj pristav v Laškem. To imenovanje mora vsakogar presenečiti. Ni dovolj, da je poslal pravosodni minister Wurmserja za predsednika celjskemu okrož. sodišču, zdelo se mu je potrebno, dati v kratkem času slov. ljudstvu še drugo zaušnico. G. H. Wagner nam je že znan. Poznamo ga iz njegovega uradovanja v Rogatcu, skisali pa smo o njem tudi v času, ko je bival na Laškem. Mož ne le, da ne zna zadostno našega jezika, on je znan tudi kot strasten nemški nacionalec. Ako ga to že zadosti priporoča za naš okraj, kjer imamo že itak pristava slovenščine nezmožnega, potem ne vemo, kaj bi še rekli. Vprašamo pa, kako naj sodita ta dva sodnika v okraju, v katerem živi 99% Slovencev in le 1% Posilincev. To bi bil moral pravosodni minister vedeti in uvaževati. Stori pa tega ni, temveč rajši prizadel Slovencev novo krivico. Upamo pa, da nastopijo naši poslanci z vso odločnostjo zoper pravosodnega ministra in mu enkrat za vselej do povedo, da so imenovanja ala Wagner pravo pravcato zasmehovanje, katerega slovensko ljudstvo nikakor ni voljno dalje prenašati.

(Tatvine obdolženi) Franc Pieterski iz Kalobja pri Št. Jurju ob j. ž., je iz preiskovalnega zapora izpuščen, ker se je dokazala njegova nedolžnost.

(Nemško junaštvo!) V Rogatcu je zašel nedavno notarski uradnik Ivan Zupančič v gostilno, kjer prirejajo rogaški Pragermani svoje tevtonske plesse. Omenjeni Slovenec se ni hotel z zadovoljstvom udati temu običajnemu pruskemu užitku med nami, za kar so planili vsi čez njega ter ga neusmiljeno vlačili in pretepali. In s tem velikim junaštvom, ker je premagala dvajsetorica Nemcev (?) ednega Slovenca, hvali „vartarca“ nje vredno nemštvo.

(Nezgoda.) Pri Sv. Marku pri Ptuj se je po nesreči ustrelil 20letni Štefan Kostanjevec, lovski paznik borlske graščine.

(Otrok utonil.) V Krapjem sta skakala po deski ob Muri dva dečka. Nakrat se deska prelomi, oba padeta v valove. Elnega so še pravočasno rešili, dočim je 13letni Alojzij Brunčič, utonil.

(Umor.) V Radomerju pri Ljutomeru je ustrelil neznan zločinec 54letno vdovo Marijo Gaberc v njenem stanovanju ter jo oropal za 25 gld.

(V Jarenini) se je ustanovila podružnica „Südmarke“. Uboge Slovenske gorice, katere vas je začel grabiti nenasitni nemški zmaj!

(Splošni spodnještajarski učiteljski shod) se je vršil včeraj dne 7. t. m. v Mariboru. Sklicatelj mu je učitelj Ludovik Černej. Namen shodu bi imela biti obnovitev organizacije, pa se je najbrž doseglo ravno nasprotno.

(Nagla smrt.) V Rušah je igral v neki gostilni tamburaški zbor. Tamburašu C. Lamprechtu je postalo slabo, ne da bi bili to tovariši opazili ter gre iz sobe. Čez nekaj časa so ga našli v veži mrtvega. Počila mu je krvna žila.

(Umrla je) dne 30. novembra pri svojih sorodnikih v Mariboru večletna poštna odpraviteljica na Ponikvi gospodična Marija Avsenek. Naj v miru počiva!

(V Gradcu) otvorijo jutri dne 9. t. m. nove medicinske in naravoznanstvene zavode. K svečanosti pride tudi naučni minister Hartel.

(Samomor ali nesreča.) V Gradcu je padel dne 4. t. m. iz tretjega nadstropja neke hiše medicinec Josip Počič ter obležal smrtno pobit na kamnitem tlaku.

(Slavnostni večer) priredi akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu dne 8. decembra 1899. na čast svojemu častnemu članu blagorodnemu gospodu dru. Benjaminu Ipavicu, slavnemu slovenskemu skladatelju, ob priliki njegove 70letnice. Začetek ob 8. uri zvečer. Lokal: „Hotel Triest“. Vstopnina prosta.

Državni zbor.

V seji dne 30. m. m. je utemeljeval poljski poslanec Kubik nujni predlog za podržavljenje poljske gimnazije v Tešnu. Proti je govoril nemški poslanec Demmel. V tem predmetu je razpravljala zbornica tudi v seji dne 1. t. m. ter sta govorila glavna govornika Swiezy za in Heeger proti. Končno je bila nujnost Kubikovega predloga odklonjena.

Po nekaterih stvarnih popravkih je prešla zbornica k dnevnemu redu: prvo branje budgetnega provizorija in državnega proračuna za leto 1900.

Prihodnja seja je bila v ponedeljek, dne 4. t. m. Na dnevnem redu je bilo nadaljevanje debate o budgetnem provizoriju. Govoril je zoper češki poslanec Sileny, kateri je govoril v obstrukcijskem smislu od 12 do 4. ure popoldne, ter je svoj govor še le pretrgal, ko je došla zbornica brzojavka o smrti bivšega predsednika dr. Fr. Smolka. Takoj se je vzdignil predsednik dr. Fuchs, in z njim so se vzdignili vsi poslanci ter so stoji poslušali žalobni govor predsednika pokojnemu predsedniku. Zbornica sklene, da se udeleži po deputacijah pogreba.

V seji dne 5. t. m. se je debata o budgetnem provizoriju nadaljevala. Zbornica je bila ves čas na pol prazna. Govorila sta proti poslanca Udrzal in Skala. Levica je hotela konec debate, na kar je nastal pravcati obstrukcijski boj tako dolgo, da je prišlo v zbornico dovolj desničarskih poslancev ter se je predlog odklonil. Vlada je v hudih škripah zaradi češke obstrukcije. Prizadeva si mnogo, da bi Nemce omehčala za spravno pogajanje s Čehi. Desnica je tudi voljna se spustiti v pogajanje, ako se bo pri tem oziralo na vse Slovane, ne pa samo na Čeha. Izvoliti se ima večji odsek, kateri naj bi do aprila prihodnjega leta sestaviti jezikovni zakon. Ako pa se mu to do odmerjene dobe ne posreči, omogoči se vlada, da uredi potrebno jezikovno razmerje potom ministerskih naredeb brez § 14.

Druge slovenske novice.

(Osebnost) Okrajnim sodnikom v Kranjski gori je imenovan g. dr. Rogina, sodni pristav v Novem mestu. Okrožni zdravnik v Ljubljani, g. dr. Peter Košenina, je imenovan zdravnikom v ljubljanski tobačni tovarni.

(Imenovanje.) Finančni tajnik, gosp. Ferdinand Avian, je imenovan finančnim svetnikom v Ljubljani.

(Promocija.) Na graškem vseučilišču je bil dne 5. t. m. g. Matija Hočevan iz Velikih Lašč, promoviran doktorjem vsega zdravilstva.

(Umrl je) v Ljubljani dne 4. t. m. po dolgi in mučni bolezni trgovec g. Ivan Perdan, predsednik „Trgovske in obrtne zbornice“ ter deželni poslanec. Pokojnik je bil zelo požrtvovalen narodni trgovec, kateri je samo z založništvom užigal sv. Cirila in Metoda, pridobil temu društvu nad 2000 gld. Slava njegovemu spominu!

(V Kranju) je umrl dne 5. t. m. 82letni pivovarnar g. Peter Mayr.

(Lepa svoboda!) Zadnjič smo poročali, da je bil v Moravčah izvoljen županom ondotni nadučitelj g. Janko Toman. Kamniški okrajni glavar pa je takoj poslal Tomanu odlok, naj se odpove županstvu, ker se to ne strinja z — učiteljskim poklicem. Kakor, da bi bilo nečastno voditi celo občino. Vzroke je seveda iskati kje drugje.

(Predrzen tat) V Zaspu na Gorenjskem je vlomil v shrambo krčmarja Šilarja neznan tat, preoblečen v žensko. Gospodar ga je preganjal ter zasledoval. Tat pa se je obrnil ter preganjalca tako razmesaril, da je isti v par dneh umrl.

(Umrl je) dne 30. m. m. v Trebnjem na Dolenjskem ondotni kaplan č. g. Anton Mlakar. R. i. p!

(Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu) šteje letos 38 učencev. Med temi je 14 deželnih stipendistov, dočim je ostalih 24 učencev plačujočih. Lepo znamenje, da so naši kmetovalci vendarle začeli upoštevati veliko vrednost te šole.

(Iz Radeč) nam piše ondotni nadučitelj g. J. Levec, da ni spisal on igre „Lokavi snubač“, temveč njegov brat g. Anton Levec, sodni svetnik v Novem mestu.

(Vreme v novembru) je bilo po Slovenskem kaj ugodno, suho, toplo, brez snega in skoro brez dežja. Na Koroškem in Gorenjskem so cvetice cvetele in metulji letali; Triglav je bil še brez snega. Na Dolenjskem ob Savi je bilo povprek v minolem mesecu 36° C. toplote in sicer je bilo 4. nov. najtopleje (19° C) in še le zadnje dni meseca je bil padel termometer zjutraj nekoliko pod ničlo.

(Vremenske opazovalnice.) Po najnovejšem poročilu c. kr. hidrografične centralne pisarne je bilo lani v Savskem področju na Kranjskem in Štajarskem 90 dežjemerskih opazovalnic.

(V koroški deželni šol. svet) je imenoval cesar stolnega kapitularja dr. Antona Müller, protestantskega pastora Roberta Johna, vladnega svetnika Jos. Opl. in ravnatelja beljaške gimnazije šol. svetnika Andreja Zeehe. Okrajni šolski nadzornik in vadnični učitelj Karl Prescheren, je odlikovan povodom svojega umirovljenja z zlatim križcem s krono za zasluge.

(Ubogi koroški Slovenci!) Velikovec je najbolj slovenski okraj na Koroškem. Pravosodni minister pa je poslal v to mesto za okrajnega sodnika strastnega Nemca Alojza Rothschedl iz Železne Kaplje. Istočasno pa je za slovenski Pliberk imenovan okraj. sodnikom Nemec Pirker, ki ne zna prav nič slovenščine, ne v govoru ne v pisavi.

(Osebnost) Goriški odvetnik g. dr. Karol Triller se preseli iz Tolmina v Ljubljano.

(Kuga v Trstu?) Nedavno je umrl v Trstu pomorščak turške ladje „Mitilene“. Nastal je velik strah, a zdravstvene oblasti so kmalu proglasile, da se ni ničesar več bati. Te dni pa pride — ali pa je že priplul — v tržaško luko iz Benetek Loydov parnik „Berenice“, na katerem so med potjo štiri osebe umrle za kugo. Parnik „Berenice“ je obložen s kavo v vrednosti okoli 2 milijona gld. In varčne oblasti ne bodo le kave samo „razkužili“, potem pa jo pustili v promet, niti vreč nočejo zažgati, ker so še — nove. Nevarnost, da se kuga prenese na tržaška tla, je velika, toda oblasti najbrž ne zapopadejo velike svoje odgovornosti.

(Ljubezniva sinaha.) Porotno sodišče v Rovinju je obsodilo 30letno Filomeno Civitico na smrt, ker je prerezala svoji tašči vrat.

(Vsled strahu umrla.) Pri Sv. Andražu pri Gorici so se predpreteklo nedeljo v neki gostilni stepli fantje. Navzoča Marija Lavrenčič se je vsled tega tako prestrašila, da se je zgrudila mrtva na tla.

Vojna v Afriki.

Koncem pretečenega meseca so se bile tri bitke, dne 23. nov. pri Belmontu, dne 25. pri Graspanu in dne 28. nov. pri reki Modder River. V vseh bitkah hočejo kajpak biti Angleži zmagovalci, da si so njihove velike zgube znane ter nikakor ne morejo zamolčati, da so se po vsaki „zmagi“ angleške čete klaverno — umaknile. V bitki pri Graspanu priznajo Angleži, da so izgubili 198 mož ter da se je tudi cel polk 9. nekam — zgubil.

Pri Belmontu je naletelo 7500 Angležev na 3—700 Burov; da so se zadnji častno umaknili, kaže le previdno vojno taktiko. Vendar so zgubili Angleži tudi v tej bitki 46 mož in 4 častnike, ranjenih pa je bilo 42 častnikov in 284 mož.

V bitki pri Modder Rivu pa je zgubljenih 1800 angleških mož. Vrhutega pa je še tudi po bitki ostala angleška armada pod poveljstvom generala Methuena deloma od narasle reke, deloma od burskih čet tako zajeta, da se niti ganimi ne more. Buri so zasedli vse postojanke ob prehodih čez reko Tugelo.

Angleži imajo skupno na bojiščih 61.000 mož, vkljub temu pa se ne more ganiti niti Methuenova armada pri Modder Riveru ne Bullerjeva v Natalu.

V splošno zmešnjavo Angležem pa so se sodaj uprli Afrikani v Kapstadtu, ki na tisoče odpadajo k Buro. Na prevoznih poti se je blizu Sv. Helene potopil angleški parnik „Ismore“ s topništvo in huzarskim polkom. Pri Ladysmithu imajo Buri zbranih 10.000 mož, ki zabranjujejo zaprti angleški armadi vsako gibanje.

Druge avstrijske novice.

(Delegacije pri cesarju.) Dne 1. t. m. je sprejel cesar obojni delegaciji. Po prestolnem nagovoru, je nagovoril cesar vsakega odposlanca posebej. Nagovori so se sukali največ o sedanjem položaju ter o češko-nemškem sporazumljenju.

(Regulacija častniškim plač) je že prišla pred delegacije. Po novi regulaciji bodo dobivali častniki v naslednjem razmerju večje plače (v oklepajih so dosedanje plače): feldmaršal (21.000) 24.000, vojni minister (20.000) 20.000, feldcajg-majster (16.000) 16.800, feldmaršal-lajtenant (12.600) 14.016, general-major (8.400) 11.400, polkovnik (6.000) 7.200, podpolkovnik (4.200) 6.000, major (3.360) 4.008, stotnik I. razreda (2.400) 3.006, stotnik II. razreda (1.800) 2.400, nadporočnik (1.440) 2.040, poročnik (1.200) 1.680 kron. Poleg dobé seveda vse priklade.

(Podražene dopisnice in rekomandacije.) Trgovsko ministerstvo je izdalo nove poštne odredbe, vsled katerih bo po novem letu cena dopisnicam 5 vinarjev, mesto 2 kr., dočim bo plačati za rekomandacije pisem mesto dosedanjih 10 kr., 25 vinarjev. Pristojbina za tiskovine se bo znižala od 2 kr. na 3 vinarje. Dosedanja dostavnina, ki se je plačevala na deželi za dostavljanje pisem, se odpravi; istotako dostavnina za dostavljanje časnikov.

(Važna odredba.) Zveza avstrijskih industrijcev se je pritožila pri vojnem ministru, ker so se oddala nekatera naročila za avstrijsko armado tujezemskim liferantom. Ministerstvo se je zavezalo, da se bode oziralo v bodoče le na domača podjetja.

(Na pariško razstavo) potuje prihodnje leto tudi naš cesar.

(V znamenju sprave!) Občinski zastopi na Češkem, ki se še nahajajo v nemških rokah so začeli vsi dvojezičnost odstranjevati. Tako je mestni zastop v Kadnu ednoglasno sklenil: na poslopju okrajnega glavarstva in žandarmerijske postaje je priskrbeti novega cesarskega orla s samonemškim napisom; krajevne napise je napraviti samo v nemškem jeziku in v — pruskih barvah; občina bo sprejemala od sodnij in drugih uradov samo dopise, na katerih ni pisano ne tiskano nič češkega. Dvojezične tiskovine se bodo vsakomur takoj vračale. To se godi na Češkem, v tisti deželi, kjer se po nemških lažeh nemštvo tako „neusmiljeno zatira“. Ko bi pač enkrat občine in avtonomni uradi po Slovenskem nastopili z enako odločnostjo proti vsiljevanju nemščine.

(† Dr. Frančišek Smolka.) Bivši predsednik poslanske zbornice, ugleden in učen poljski patrijot dr. Fr. Smolka, je umrl dne 4. t. m. v Lvovu, v 90. letu svoje starosti. Pokojni se je v svoji mladosti udeležil skrivne zveze za osvobojenje Poljske ter bil celih pet let v preiskovalnem zaporu, končno k smrti obsojen, ob ednem pa tudi pomiloščen. Leta 1848 je bil takoj pri ustanovitvi državnega zbora izvoljen v istega, katerega član je bil z malimi prenehljaji do leta 1893, ter mu bil leta 1881 in 1891 izvoljen predsednikom. Po svojem odstopu mu je zbornica sklenila dajati častno plačo letnih 7300 glđ. Njegov doprsni kip, kot najstarejšega člana, se je postavil v državni zbornici. Pokojnik je bil navdušen Slovan, kateri je vkljub nemškim vabljujivostim delal na zblizevanje Poljakov s Čehi, kar se mu je tudi posrečilo. Slava njegovemu spominu!

(Lvovskim županom) je vendar potrdil cesar dosedanjega župana dr. Malachowskija, dasi bi bili radi nekateri sovražniki Slovanovto preprečili.

(Hrvaški ban — navaden slepar!) Mažarski državljani Julij Ertl, je proglasil v časopisu in v javnosti bana trojedne kraljevine grofa Khuen Hedervarya, navadnim sleparjem. Ban ga je zaradi tega tožil na žaljenju časti, a gjurski porotniki so oprostili Ertla krivde — obrekovanja in žaljenja na časti. Ban je vložil proti oproščenju ničnostno pritožbo na vrhovno sodišče, katero pa mu je pritožbo kot neosnovano zavrnilo. Vsled tega je stavil v prvi seji hrvaškega sabora dne 2. t. m. poslanec dr. Franko Potočnjak, predlog, da Khuen Hedervary ni več vreden časti bana, ker je sodišče izreklo, da ne zakrivi ne obrekovanja ne žaljenja na

časti, kdor naziva hrvaškega bana z navadnim sleparjem. A taka oseba je najvišji funkcionar v hrvaški kraljevini!

Ogled po širnem svetu.

(Zakaj ne gre bivši srbski kralj Milan na lov?) Razun kart je srbskemu ex-kralju Milanu najljubša zabava lov. Letošnjo jesen ga je povabil ogrski grof Zichy na lov na severnem Ogrskem. Pred odhodom pa je Milanu srbski notranji minister pripovedoval skrivnostne reči. Vsi trezni predstojniki svetujejo, naj se obsojeni radikanci takoj pomiloste; kajti med srbskim ljudstvom se je pojavilo nenavadno gibanje ter o oslavljenju radikalnih elementov niti govoriti ni. In Milan ni šel na lov iz strahu, da mu bi znala slediti na Ogrsko kakšna maščevalna duša srbskega radikalca.

(Civilni zakon v Italiji.) Italijanski pravo sodni minister je predložil pretečene dni poslanski zbornici načrt zakona, s katerim se uvede v Italiji civilni zakon. Vendar se bo ta zakon razločeval od mažarskega ter se bo poroka završila najprej v cerkvi, potem še le v treh dneh takozvana civilna poroka.

(Na Filipinih) se je začela zopet resna vojska, odkar je ponehalo vsakoletno deževno vreme. Amerikani imajo na bojišču 40.000 vojakov, katere vodita generala Lawton in Jounk. Vodja vstašev Aguinaldo je razdelil svojo armado v male čete, katere Amerikane na raznih krajih vznemirjajo. Aguinaldo je s filipinsko vlado na otoku Luzonu v mestu Tarlacu, kjer bo tudi prišlo prej ali slej do odločilne bitke.

(Še edna vojska v Afriki.) Angleži se istočasno bojujejo v južni Afriki z Buri, v severnem delu ob Nilu pa s turškimi derviši. Dne 24. m. m. je pobil angleški polkovnik Wingate pri Om-Debrikatu popolnoma veliko vojsko strahovitega kalifa Abdulaha, glavarja dervišev. Ubit je kalif sam, njegova oba brata ter sin in še mnogo drugih uglednih voditeljev. Razun tega so ujeli Angleži nad 3000 vojakov, žen in otrok. Derviši so najbrž za vselej ukroteni, a Angležem je pot v Sudan odprt.

Dopisi.

Griže. Zadnjo nedeljo, dne 26. m. m., se je vršil letni občni zbor našega „Kmet. bralnega društva“. Predsednik g. A. Šuler, pozdravi vse navzoče, posebno pa sl. pevsko društvo „Edinost“ iz Žalca, ki se je odzvalo povabilu ter došlo mnogobrojno, na čelu mu gg. predsednik V. Vabič iz Žalca in pevovodja R. Vrečer, učitelj v Št. Petru. — Izrekamo jim srčno hvalo i to pot!

G. J. Kač je razlagal prav obširno pomen takih združenj, kakor je uprav naše društvo, ter je povdarjal posebno, kako potrebno je to društvo zlasti za Grižane. Društvo je staro jedva šest let, a že ima prav lepo premoženje, kakor smo razvideli pozneje iz tajniškega poročila. Posebno veljavo ima naše društvo zato, ker si je preskrbelo tudi primeroma prav dobro urejen vrt, iz katerega bodo dobivali udje drevesa in trte brezplačno. Vsako bralno društvo, ki se imenuje tudi „kmetijsko“, moralo bi imeti tak vrt za praktične poskuse v sadjarstvu in vinarstvu. G. govornik navdušuje ter vzpodbuja navzoče, da se čvrsto oklenejo svojega društva, prigovarjajo še svojim prijateljem in znancem k temu: vsi naj pristopijo, posebno pa domači fantje naj se bolj zanimajo za to prekoristno društvo! Želeti je pač, da teh iskrenih besedij ter blagih nasvetov g. govornika ne pozabi nobeden poslušalec; zanje smo mu iz srca hvaležni. Naša naloga pa je, uresničiti jih!

G. A. Žmavc, učitelj v Grižah, nam je nato podaval nekaj iz sadjarstva in vinarstva. Slušatelji so sledili njegovemu govoru vidnim zanimanjem. Obsojal je strogo razvado, ki se je po mnogih krajih zelo udomačila, da popivajo žganje v veliki meri. Opozarjal je pri tem na sadjarstvo: v njem imamo skoraj edino sredstvo, edino orožje, s katerim se moramo sčasoma ubraniti razširjajočemu se ter telo in duh morečemu alkoholizmu. Ker smo že več ali manj alkoholikarji ter nam je voda češče „premokra“, pridelujmo si dobro sadno pijačo, ki jo točijo po nekaterih drugih deželah brez malega v vsaki krčmi.

Treba je pa prej pomoči umnemu sadjarstvu na višjo stopnjo.

Dela, ki jih opravlja sadjar jeseni ali po zimi, omenja ter razlaga na kratko g. govornik zlasti sledeča: snaženje dreves (krone ali debla), okopavanje zemlje okoli debla, gnojenje itd. — Nadalje govori o zasajanju dreves ter opozarja posebno še na kole, ki so navadno predolgi ali jih pa še le zabijajo, ko je drevo že posajeno.

Iz vinarstva navaja le nekatera važnejša dela jeseni in po zimi ter preide na najvažnejše stvari, na katere se je ozirati v umnem kletarstvu.

Samo v ednem predavanju se ne more veliko razlagati, zlasti nam, ko nam je še v vsakem oziru potreba temeljitega pouka. Zato obljubi g. govornik, da je pripravljen poučevati zlasti o sadjarstvu in vinarstvu vsako nedeljo v prvi vrsti ude društva brezplačno. Ker imamo vrt, izvajala se bodo dela tudi praktično.

K besedi se je oglasil tudi g. A. Petriček, učitelj v Žalcu. Stavil je predgovorniku nekaj vprašanj ter je povedal več zanimivostij iz svoje prakse. Povdarjal je, da je c. kr. kmetijska družba kranjska ena prvih v našem cesarstvu; nje glasilo „Kmetovalec“ je vredno, da se naročuje in razširja, mora se pa tudi čitati. Listi pa, ki so zadnji čas napadali imenovano družbo, ki napadajo in grdiijo tudi učiteljstvo ter našo šolo, niso vredni, da ležijo po mizah bralne sobe našega društva.

V odbor so bili voljeni prejšnji člani, le namesto odišlega tajnika g. Vrečerja, so volili g. Žmavca, namesto oskrbnika g. Veligošek-a, pa g. Funkla.

Grižanom naj veljajo pa še naslednje besede, ki jih naj ne pozabijo: pristopite društvu, oklenite se ga s pravo verno, hasek bodete imeli le vi, da vas bodejo sosedje lahko zavidali. Torej: naprej!

Iz Savinske doline. Letos praznuje g. Jožef Vidic, nadučitelj v Št. Pavlu, 40letnico svojega učiteljstva. V svoji skromnosti nameraval je ta svoj jubilej opraviti popolnoma na tihem. A nekateri bivši njegovi učenci in tovariši preprečili so to namero ter mu priredili slavlje, o katerem jubilar ni slutil ničesar. Dne 23. m. m. sešli smo se v obilnem številu v Št. Pavlu k zborovanju „Savin. učit. društva“. G. Meglič, otvori zborovanje v krasno ovenčani šolski sobani ter podeli besedo g. Zotterju, bivšemu slavljencevemu učencu. Ta razodene, da je povod današnjemu sestanku v Št. Pavlu 40letnica učiteljstva našega cenjenega tovariša g. Vidica. Zdaj razmotri, kako pomenljiv je tak službeni jubilej že sam ob sebi, posebno pa še, ako ga praznuje mož, ki ima toliko zaslug za vzgojo mladine, za probujo in prosveto naroda slovenskega in za pozdigo ugleda učiteljskega stanu v obče.

Potem označi delovanje slavljencevo posebno v Št. Pavlu, kjer službuje že 35 let. Prišedši v Št. Pavel še za stare šolske dobe, boriti se je imel s težkočami, o katerih mlajši učiteljski zarod niti pojma nima. Moral je v vsakem obziru orati ledino. Kako se mu je to posrečilo, spričuje najbolj današnje stanje petrazredne šole v Št. Pavlu, ki se nahaja vseskozi v izbornih razmerah. Ta napredek je bil pa le mogoč, ker je slavljencec zmerom upošteval načelo, da mora učitelj vedno sam napredovati, ako hoče ostati na višku svojega poklica. Vsled tega je pa tudi dosegel v šoli vedno izvrstne uspehe. Jako številna je zatorej tudi vrsta tistih njegovih učencev, ki so dosegli bolj odlične stopinje v družbenem življenju.

Slavljencec pa se ni trudil za izobrazbo našega naroda le v šoli, ampak deloval je v istem zmislu tudi izven šole. V to svrhu ustanovil je „Bralno društvo“ in „Pevski zbor“ v Št. Pavlu ter ju spretno vodil dokaj let. Poleg tega pa je opravljal ves čas svojega bivanja v Št. Pavlu službo organista ter skrbel za lepo, ubrano cerkveno petje.

Z isto verno je deloval tudi v učiteljskem društvu. On se nahaja med osnovatelji „Savin. učit. društva“ ter mu je ostal ves čas veren in delaven sotrudnik. Kot tak bil je vsikdar vnet pristaš zdravega napredka in trdne učiteljske organizacije. Vsled tega poverili smo tudi več let zaporedoma vodstvo tega društva.

Poleg izredne delavnosti dičilo ga je pa vedno tudi čisto, nesebično slovensko rodoljubje. V tem pogledu pač lahko danes vzklikne z našim pesnikom Gregorčičem: „Njo le sem ves čas življenja — Ljubil iz srca globin — Ljuba moja je Slovenja — Jaz pa Slave zvest sem sin.“

Pa tudi v zasebnem življenju, kot rodbinski oče se je slavljeneц vrlo izkazal. Vzgojil je namreč — s pičlimi učiteljskimi dohodki — svoja dva sinova tako, da sme danes s ponosom na nju zreti. Na ta način je podal svojim tovarišem lep zgled roditeljske požrtvovalnosti, pa tudi znatno povzdignil ugled učiteljskemu stanu v obče. Zatorej pa res zasluži, da mu tovariši korporativno čestitamo.

Imenom bivših učencev in vseh navzočih tovarišev čestita sedaj govornik slavljencu, želeč mu, da bi bil, zdrav in vesel kakor danes dočkal tudi 50letnico svojega učiteljevanja in da bi mu po trudapolni, čisto tudi britki preteklosti zasijala odslej srečna, vesela in brezskrbna prihodnost.

V spomin na današnji jubilej izroči mu krasen album s stojalom in s slikami bivših njegovih učencev, ki so dosegli kako bolj odlično stopnjo v socialnem življenju.

Potem čestita slavljencu še tudi g. Meglič v izbranih besedah imenom „Savin. učit. društva“. Jako ginjen zahvali se slavljeneц v daljšem govoru na nepričakovanem odlikovanju in poklonjenem darilu, zatrjujoč, da mu bode današnji dan ves čas življenja ostal v najprijetnejšem spominu.

Zdaj prečitajo se še brzojavne in pismene čestitke, katere je slavljeneц ta dan prejel od bivših svojih učencev, prijateljev in znancev, ki tudi svedočijo, kako velike simpatije uživa slavljeneц v vseh slojevih prebivalstva.

Take čestitke došle so: Iz Dunaja (2), Harlanda na Dolenjem Avstrijskem, Ptuja (2), Slov. gradca, Rutke na Ogrskem, Laškega, Ljubljane, Trsta (2), Turah na Gorenjem Štajarskem, Sevnice, Rečice, Št. Florjana na Boču, Braslovč, Št. Pavla (več).

Prisostvoval je slovesnosti tudi starejši slavljeneцev sin g. Oton Vidic, c. kr. sodni pristav v Radečah, mlajši g. dr. Franc Vidic, c. kr. urednik držav. zakonika na Dunaju, mogel je žal le v duhu bivati med nami. Pridružili so se nam na splošno veselje tudi nekatere tovarišice in tovariši iz celjskega okoliša in sicer gospica Kovačič (Petrovče), g. Petriček (bivši učenec, Žalec) in g. Vrečer (Št. Peter).

V znak spoštovanja do slavljence postavili smo zdaj vse druge točke raz dnevni red ter se skupno podali k častnemu kosilcu, katero so bivši učenci pripravili svojemu nekdanjemu učitelju. Zbrali so se v lepi dvorani Vedenik-ove gostilne, kjer nas je bilo res impozantno omizje. Tu je priklopila navdušenost do vrhuncu in vrstila se je napitnica za napitnico. Vse pa je prevečala ena misel: da bi Bog ohranil slavljence še mnoga leta. Pri tej priložnosti spomnili smo se pa tudi na predlog g. Kramarja najprej „Dijaške kuhinje“ v Celju, pozneje pa po nasvetu g. Sadnika tudi družbe sv. Cirila in Metoda. Gospica Piano nabrala je v nji prid precejšnji svotici. Razšli smo se šele pozno v noč, menimo vsi s prijetnimi spomini na to slavlje. Končno pa zahvalimo g. Maršica, (biv. slavljenečevega učenca) da je tako spretno vodil vse priprave za to redko slavnost.

Od Bolske. Povodom bivanja naših severnih slovanskih bratov v spodnještajarski metropoli, si je vladohlepna in zemljelačna nemška fakinaža razbila črepinjo domnevane hegomonije; k vsaki podlosti radovoljno pripravljeni značaj naše nemčurske klike, pokazal se je v pravem svojem svitu; strelji razsvetljevali so brezupno stanje naših „kulturonoscev“.

S koli, cepci . . . e tutti quanti lahko je propagirati „als deutscher Kulturträger“.

„Deutsche Kulturträger“! Poglejte okoli, predočite si slikovite gore naše, na njih strmih vrhah vidite svojo posest, svoj „deutscher-Besitz“; ono strohnelo in splesnelo zidovje, oni kupi kamenja naj vam svedočijo o vaši nekdanji slavi in mogočnosti; žuljave roke naših pradedov postavile so vam sedanjo vašo „posest“ na slovanskem ozemlju.

Od tam glejte pak na našo posest, na krasne ravnine slovenske, katere brez vaših kolov in cepcev prekrasno cveto. Vaše slave žalostnih spominov vam ne kratimo.

Kadar se vas pa poželenje loti po divnih slovenskih dolinah, spomnite se besed Dantejevih: „opustite vsako upanje!“ Slovenske „Termopile“ znale bi postati vam usodepolne.

Slovanska ideja, vaš „mene tekel“ ogreva naša srca, katera danes tako toplo bijo za vse slovanske brate.

Strašilo vam bodi: „Naprej zastava Slave! Polde Ikorodnop.“

Iz Koroškega. Znani socialdemokratski poslanec Singer je izustil pri mednarodnem zborovanju socialistov v Koloniji te-le besede: „Mi nočemo mirovati ne počivati, predno da ne vihra rudeča zastava iz vseh državnih poslopij, iz vseh javnih in zasebnih palač, delovati hočemo, da zavihra tudi rudeči prapor na vseh cerkvah.“ Tako nekako si mislijo tudi v širni naši Avstriji, posebno pa v našem nekdanjem popolnoma slovanskem Korotanu, dedni sovragi našega slov. ljudstva. Vse uradništvo tukaj, dasiravno je tudi v državni službi od najvišjega dostojanstvenika do najbolj neznanega pisarja, je organizovano v pruskem duhu, vse dela na to, da zavihra črno-rudečo rumena cunjica v krajih, v kojih imajo le edino Slovenci lastniško pravico.

In čudno! Dasiravno se prepirajo posamezne nemške stranke na Koroškem med seboj, — omeniti mi je le znanega ravsa in kavsa pred tremi leti ob volitvi za peto kurijo ter boja med konservativci in nemško nacionalno stranko, — v boju zoper Slovence so kolikor toliko vsi edini. Nemškonacionalni veter je prevel žalibog tudi zmerne konservativne elemente, da tudi oni ne priznajo, kakor bi se spodobilo in dalo sklepati vsled njihove krščanske pravičnosti, zatiranim Slovincem njihovih pravic, v uradu, šoli in tudi v — cerkvi. Dovolj je dokazalo to v novjšem času njihovo glasilo „Kärntner Zeitung“.

Le pogledimo si smoter in neprecenljivi pomen, koji je vodil naše rodoljube, ko so si ustanavljali kmečko zadrugo v Sinči vasi pri Velikovu. Pri nas sta narodna zavest in slovenski ponos od časa nepozabnega Einspielerja in odkar so nam vrinili popolnoma nemške šole ter nam natvezali liberalne in nacionalne nemške uradnike, skoraj do cela zaspala. Ob času volitev kakor v občinske zastope, tako tudi v deželni in državni zbor, napnejo nasprotniki vse sile svojega duha in telesa ter tudi odprejo svoje bogate mošnje.

Kar se dogaja in počne pri volitvah, to že presega skoraj vse meje surovosti in zvijače; spominjate se morda, g. urednik volitve, v Kotmarivasi, ko so vrgli občespoštovanega in blagega slovenskega rodoljuba Prosekarja. Namesto, da bi Slovenec volil po svoji vesti značajne narodne in krščanske može, prodaja gmotno prisiljen dom slavnih slovenskih svojih pradedov, oholemu tujcu — Nemcu. Mnogo nesreče so sicer odvrnile že slov. posojilnice, ali če se ne spremeni vladni sistem glede šole in urada, ako se ne oproste kmetje v gospodarskem oziru od nemških pijavk, tedaj bode slovenska Koroška od črte Spodnji Dravograd-Velikovec Celovec-Beljak proti severu tekom 20 let postala gotovo nemška posest.

Narodno-gospodarske novice.

Poziv našim vinorejcem!

Kje so časi, kje so dnovi,
Ko so polni bili sodi?

Naše vinogradništvo je v jako žalostnem stanju. Skoraj vsako leto se pojavljajo novi sovražniki vinske trte, ki narejajo vinorejcem ogromno škodo ter krčijo njihove pridelke. Umevno je torej, da se tem raznim škodljivcem stavi po robu vsak razumen vinogradnik, kolikor le ve in more. Od leta 1889. sem nas nadleguje strupena rosa ali peronospora, katere se hvala Bogu — uspešno branimo z modro galico; lani pa se je naselila v naše vinograde zopet nova trtna bolezen, takoimenovana grozdna plesnoba, ki je letos po nekod zlasti tam, kjer se ni nič proti njej storilo, tako hudo razsajala, da vinogradniki niso imeli v jeseni ničesar brati.

Zoper to bolezen imamo sicer tudi zanesljivo sredstvo — žvepleno moko — toda način zdravljenja z žveplom se je nekaterim vinogradnikom zaradi neprijetnega okusa, kojega povzroči nepravilno (prepozno in preobilno) žveplanje v vinu, zelo zameril, in segli so radi tega po drugih sredstvih. Tako so nekateri rabili pepel, žgano apno in cestni prah, s katerimi snovmi so prašili grozdje, zopet drugi so umivali grozdje z mrzlim lugom, z apneno vodo, z raztopljeno sodo, tuintam celo z lužnico (vodo iz mlake) itd. Mnogo vinogradnikov, med njimi i pisec teh vrstic, je mešalo žvepleni prah med raztopljeno bakreno-apneno zmes ter tako po profesor Nesslerjevem nasvetu branilo trto peronospora in grozdne plesnobe ob ednem.

Z ozirom na predstoječe besede obračam se podpisanec tem potom do vseh čislanih vinorejcev, ki so delali v pretečenem letu poskuse s tem ali onim sredstvom, naj mi blage volje sporočijo na kratko (dopisnica zadostuje) svoje izkušnje, katere hočem potem v korist našim vinogradnikom primernim potom spraviti v javnost.

Po poročilih se naj blagovoli ozirati zlasti na tale vprašanja:

1. Katere sredstvo se je rabilo v obrambo grozdne plesnobe?
2. Kako se je s sredstvom ravnalo, (škropilo, umivalo ali prašilo)?
3. Čas, kedaj se je zdravilo prvokrat.
4. Se je li z zdravljenjem ponavljalo, in ako dá, kolikokrat?
5. Je-li bil uspeh dovoljen, deloma dovoljen, ali nepovoljen?

Iz enkratnega dovoljnega poskusa se sicer ne da sklepati o tem, je li dotični pripomoček za vse slučaje uspešen in praktično izvedljiv, a ednoletna izkušnja nam lahko namigne, je li s tem ali onim sredstvom sploh vredno delati nadaljne poskuse ali ne.

Anton Kosi,

učitelj in posestnik vinogradov v Središču.

Koledar.

Petek (8.) Pred. spočetje Marije Device. — Sobota (9.) + Sir, škof; Valerija, dev. m. — Nedelja (10.) 2. adventna. Evlalija; Melhijad, pap. — Ponedelj. (11.) Damaz, p.; Tason, op. — Torek (12.) Sinezij, m.; Maksencij. — Sreda (13.) Lucija, dev. muč; Otilija, d. — Četrtek (14.) Spiridion, škof; Nikazij, škof. — Prvi krajec 9. ob 10. uri 8 minut zvečer.

Loterijske številke.

Test 2. decembra 1899: 60, 34, 57, 82, 22.
Linc " " " 75, 2, 82, 59, 34.

Razpis.

Na novo ustanovljenem otroškem vrtcu v Trziču se razpisuje služba otroške vrtnarice s 360 gld. letne plače. — Prosilke naj vlagajo svoje pravilno opremljene prošnje pri podpisnem vodstvu do 20. decembra 1899. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Zahvala.

Za izkazano sočutje o priliki boleznin in smrti gospodične

Marije Avsenek

poštne upraviteljice na Ponikvi

sosebno prečast. gospodu župniku Kreftu in rodbinam Božovssky, Podgoršek, Petrinčič, Slavinec in gospodični Vauda iz Ponikve, koje so predrago pokojno prišli v Maribor spremit k zadnjemu počitku, izrekajo najtoplejšo zahvalo

žalujoči sorodniki.

Maribor, dne 1. decembra 1899.

Čisto novo!

Čisto novo!

Skladni koledar za leto

1900

po 60 kr., s pošto 5 kr. več.

Stenski koledar za leto

1900

po 25 kr., s pošto 3 kr. več.

Dobiti pri Drag. Hribar-ju v Celju.

Svoji k svojim!

Rafael Salmič

— urar v Celji —

v „Narodnem domu“

priporoča svojo veliko zalogo zlatih, tula-, srebrnih in nikelnastih žepnih ur za dame in gospode. — Zaloga optičnih predmetov.

Velika izbira stenskih ur, budilk in ur z nihalom, najnovejša in najboljše, kakor tudi specialitete vsake vrste po najnižjih konkurenčnih cenah.

Istotako priporoča najraznovrstnejša, za vsako priliko jako primerna darila v zlatu in srebru, kakor: verižice, uhane, prstane, zapestnice itd. itd.

Vsa popravila izvršujejo se dobro in ceno. — Postrežba točna.

Molitvene bukvice

priproste, kakor tudi v najfinerih vezih, po vsakršni ceni pri

Dragotin Hribar-ju v Celju

Posebno opozarjamo preč. g. katehete in duhovščino na velik izbor molitvenikov za šolarčke, kakor tudi odrasle.

Postranski zaslužek,

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače varovalne družbe prve vrste — Ponudbe pod „1798“ Gradec, poste restante. (155)

Gospodarski upravnik (Wirtschaftler)

še ne oženjen, se sprejme takoj v službo. Isti mora biti absolvent kmet. šole, več v ekonomiji in v živinoreji, zmožen slovenskega in nemškega jezika, ter da ima že nekaj let prakso. Prošnje v nemškem jeziku pisane, ravnotako spričevala, pošiljati je do 10. decembra t. l. na oskrbnišvo graščine v Ormožu (Friedau), Štajarsko. (365) 2—1

Prva kranjska tovarna testenin Žnideršič & Valenčič

(351) 24—4

v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izborne testenine, kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho vele-spoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v teku enega meseca, kar jih izdelujeva.

Spoštovana gospodinja!

Sežite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, kateri dosedaj o testninah niti slišati niso hoteli.

Najine testenine se dobé v vseh boljših prodajalnicah jestvin; zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg z najino firmo.

== Trgovcem pošiljava cenik zastonj in franko. ==

Trgovina knjig, papirja, pisalnega in risalnega orodja
tiskarna * knjigoveznica

Rotovška ulica št. 1
Graška cesta št. 2.

Dragotin Hribar-ja v Celju

Velika izbira v
vsakovrstnih
* kasetah *
albumih za slike,
albumih za poezije
in v instrumentih,
kakor:
gosli, citre, kitare,
tamburice i. t. d.

• Priporoča za božično sezono: •

svilnati papir v vseh barvah,
barvani papir na eno ali obe strani,
zlati in srebrni papir,
zlati peno,
podobice za jaslice,
perje za cvetlice,
cvetje in žico za cvetlice,
barvo za mah i. t. d.

Lastna zaloga
krasnih * * *
→ * * * razglednic
s cveticami in verzi itd.

* Za preprodajalce popust. *

Vse po najnižjih cenah.

Mieika, kaj pa neseš?

Suhe gobe!

Kam?

U Celje!

Komu?

Veš, tistemu **Antonu Kolencu!**

Kje pa je ta?

U „Narodnem domu“!

On kupuje vse, kar le imaš za prodati, ter plača najdražje! Svetujem ti, pojdi tudi ti k njemu, pošteno ti bode postregel, kakor je sploh pri **Slovenih** navada!

Slovenski kolesarji

pozor!

S 1. vinotokom t. l. prevzel sem zastopstvo in prodajo koles (bicyklov) najslavnejših tvrdk, osobito pa razpečavam po jako nizkih cenah kolesa

„Meteor“ in „Elektra“

katera so z najnovejšimi in dosedaj od drugih tovarn še ne dosežnimi iznajdbami dovršena. Obveščam ob enem, da bodem s pričetkom prihodnje sezone imel v zalogi razven koles tudi vsa dela taistih, nadalje kolesne potrebščine kakor svetilke, zvonice, sesalke, lepilo, snažilno orodje i. t. d., ter da bodem pripravljen tudi popravila koles.

Kulantno postrežbo zajemčim in se priporočujem za mnogobrojna naročila

Josip Širca

v Žalcu, Savinska dolina.

Posestvo v Ljubečni

je prodati ali se da v najem. Posestvo obstoji iz 5 oral. novo zidane hiše, v kateri je tudi prodajalna in gostilna. — Več pove **Ferd. Rakef**, Spodnja Hudinja (359) 3—3 pri Celju.

Morie Rauch

steklar v Celju, Rotovška ulica št. 4.

Priporoča sl. občinstvu steklene črke v razne vrstnih barvah, kakor: črne, bele, emajlirane, zlate in srebrne, jako pripravne za napise pri tverdkah in reklamah; prav lepe in cene. — Gostilnam posebne izjemne cene pri vrčih, steklenicah, kupicah, krožnikih, skledah itd. iz porcelana ali kamenine. Prevzame vsakovrstna steklarska dela, kakor: šipe pri hišnih in cerkvenih oknih, strehah itd. po neverjetno nizkih cenah. Razpošilja steklo, porcelan, ogledala, podobice, svetilnice itd. kakor tudi olate barve za takojšnje rabo, ki se brzo posuše.

Na razpolago ima tudi najlepši blesteči povlak, brunolin in vse vrste lakov. Prosim, da se prepričate z naklonjenim mi obiskom (306) 6—6

M. Rauch.

Oelzova kava

je vsak dan bolj priljubljena ker napravi zdravo, slastno in tečno, užitno in hranilno.

Rdeči zavoji z belim trakom.